KARTA KURSU
(realizowanego w specjalności)

Psychologia kliniczna

rok akademicki 2026/2027

Kierunek: Psychologia
Tryb prowadzenia studiów: stacjonarne
Stopień: studia jednolite magisterskie
Rok: IV
Semestr: VII (zimowy)

Nazwa	Psychologia osób z niepełnosprawnością
Nazwa w j. ang.	Psychology of People with Disabilities

Koordynator	dr Aleksandra Wójciak	Zespół dydaktyczny
		dr Aleksandra Wójciak mgr Małgorzata Płoszaj
Punktacja ECTS*	6	

Opis kursu (cele kształcenia)

Celem przedmiotu jest zapoznanie studentów z zagadnieniami dotyczącymi funkcjonowania psychospołecznego osób z niepełnosprawnością. W ramach zajęć studenci zdobędą pogłębioną wiedzę na temat specyfiki funkcjonowania osób z niepełnosprawnością intelektualną, niepełnosprawnością narządu słuchu, wzroku oraz ruchu. Omawiane treści będą stanowiły podstawę do planowania i prowadzenia skutecznych oddziaływań terapeutycznych. Podczas ćwiczeń studenci rozwiną umiejętności w zakresie wspomagania rozwoju uczniów z różnymi rodzajami niepełnosprawności. Studenci rozwiną świadomość ograniczeń oraz typowych błędów, które mogą pojawiać się w pracy psychologa z uczniem z niepełnosprawnością. Ponadto pogłębią rozumienie potrzeby stałego doskonalenia własnych kompetencji zawodowych

Warunki wstępne

Wiedza	
Umiejętności	
Kursy	

Efekty uczenia się

	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów dla specjalności (określonych w karcie programu studiów dla specjalności)
Wiedza	W1 Posiada pogłębioną wiedzę dotyczącą funkcjonowania osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności. W2 Zna szczegółowo mechanizmy prowadzące do patologizacji rozwoju osób z niepełnosprawnością W3 Posiada rozszerzoną wiedzę z zakresu psychologicznych podstaw oddziaływań wspierających osoby z niepełnosprawnością	SK_W04 SK_W02 SK_W10

	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów dla specjalności (określonych w karcie programu studiów dla specjalności)
Umiejętności	U01 Potrafi wykorzystywać pogłębioną wiedzę z zakresu psychologii osób z niepełnosprawnością do interpretowania funkcjonowania jednostki U02 Potrafi wykorzystywać szeroką wiedzę psychologiczną do wyznaczania kierunków działań wspierających, rewalidacyjnych i terapeutycznych wobec osób z niepełnosprawnością oraz ich najbliższego otoczenia U03 Potrafi opracować założenia indywidualnego programu wsparcia dla osoby z niepełnosprawnością	SK_U07 SK_U04 SK_U01

	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów dla specjalności (określonych w karcie programu studiów dla specjalności)
Kompetencje społeczne	K01 Jest świadomy zakresu własnej wiedzy i umiejętności oraz rozumie konieczność stałego doskonalenia się w obszarze psychologii rehabilitacyjnej osób z niepełnosprawnością K02 Potrafi współpracować w zespole specjalistów w celu wspierania rozwoju osób z niepełnosprawnością K03 Posiada pogłębione kompetencje interpersonalne	SK_K03 SK_K02

	niezbędne do prowadzenia zindywidualizowanych oddziaływań wobec osób z niepełnosprawnością	SK_K06

Organizacja													
Forma zajęć	Wykład (W)	Ćwiczenia w grupach											
		A		K		L		S		P		E	
Liczba godzin													
	30			15									

Opis metod prowadzenia zajęć

Wykład z wykorzystaniem prezentacji multimedialnych, fragmenty filmów, dyskusja, pytania i odpowiedzi,

Ćwiczenia: dyskusja, projekt, case study, praca w grupie, ćwiczenia.

Formy sprawdzania efektów uczenia się

	E–learning	Grydydaktyczne	Ćwiczeniawszkole	Zajęciaterenowe	Pracalaboratoryjna	Projektindywidualny	Projektgrupowy	Udziałwdyskusji	Referat	Pracapisemna(esej)	Egzaminustny	Egzaminpisemny	Inne
W01												X	
W02												X	

W03												X	
U01							X	X					
U02							X	X					
U03							X	X					
K01								X					
K02								X					
K03								X					

Kryteria oceny	Wykład: Obecność na wykładach (50%) oraz egzamin pisemny (test jednokrotnego wyboru). Próg zaliczenia 60% +1. Ćwiczenia: poprawne wykonanie projektu grupowego, aktywny udział w zajęciach, obecność obowiązkowa (dopuszczalne max 1 nieobecność nieusprawiedliwiona) ZALICZENIE KURSU: uzyskanie zaliczenia z ćwiczeń i zdanie egzaminu

Uwagi	Przedmiot realizowany w specjalności *Psychologia kliniczna* na studiach stacjonarnych, jednolitych magisterskich, kierunek: Psychologia.

Treści merytoryczne (wykaz tematów)

WYKŁADY:

1. Niepełnosprawność- podstawowe aspekty teoretyczne
2. Psychologia rehabilitacji
3. Niepełnosprawność intelektualna
4. Niepełnosprawność narządu słuchu
5. Niepełnosprawność narządu wzroku
6. Niepełnosprawność ruchowa
7. Seksualność osób z niepełnosprawnością ruchową

8. Seksualność osób z niepełnosprawnością intelektualną
9. Rodzina osób z niepełnosprawnością- wybrane aspekty
10. Proces adaptacji do niepełnoprawności, niepełnosprawność w aspekcie społecznym
11. Osoby z niepełnosprawnością na rynku pracy
12. Zdrowie psychiczne osób z niepełnosprawnością- wybrane wyniki badań
13. Przemoc względem osób z niepełnosprawnością
14. Niepełnosprawność a zmiany klimatu i sytuacje kryzysowe
15. Technologia w życiu osób z niepełnosprawnością

ĆWICZENIA:

1. Zajęcia organizacyjne, próba definicji niepełnosprawności w kontekście modelu medycznego, społecznego, biopsychospołecznego. Plakaty dla BON
2. Warsztaty Terapii Zajęciowej jako forma pracy dla osób z niepełnosprawnościami (Szpital Kliniczny im.dr. Józefa Babińskiego w Krakowie)
3. Specyfika pracy z osobą z niepełnosprawnością intelektualną
4. Psychologia osób z uszkodzonym zmysłem słuchu
5. Psychologia osób z choroba przewlekłą.
6. Psychologia osób z niepełnosprawnością ruchową
7. Psychologia osób z niepełnosprawnością wzrokową
8. Psychologia osób z niepełnosprawnością sprzężoną
9. Prezentacja projektów zaliczeniowych, podsumowanie zajęć.

Wykaz literatury podstawowej

Wykłady:

1. Bobińska, K., Pietras, T., & Gałecki, P. (red.). (2012). Niepełnosprawność intelektualna: Etiopatogeneza, epidemiologia, diagnoza, terapia. Wydawnictwo Continuo.
2. Chimicz, D. (2015). Młodzież z niepełnosprawnością intelektualną wobec własnej sytuacji życiowej. Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej.
3. Chrzanowska, I. (2021). Pedagogika specjalna: Od tradycji do współczesności. Podręcznik akademicki. Oficyna Wydawnicza Impuls.
4. Garbat, M. (2015). Historia niepełnosprawności. Novae Res. Giełda, M. (2015). Pojęcie niepełnosprawności. W M. Giełda i R. Raszewska-Skałecka (red.), Prawno-administracyjne aspekty sytuacji osób niepełnosprawnych w Polsce (s. 17–32). Uniwersytet Wrocławski, E-Wydawnictwo. Prawnicza i Ekonomiczna Biblioteka Cyfrowa, Wydział Prawa, Administracji i Ekonomii.
5. Kowalik, S. (2018). Stosowana psychologia rehabilitacji (T. 17). Scholar. Lew-Starowicz, Z., & Skrzypulec, V. (red.). (2010). Podstawy seksuologii. PZWL Wydawnictwo Lekarskie.
6. Plichta, P. (2017). Socjalizacja i wychowanie dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną w erze cyfrowej. Wydawnictwo Adam Marszałek.

7. Wilmowska-Pietruszyńska, A., & Czechowski, K. (2023). Rehabilitacja kompleksowa osób niepełnosprawnych. Niepełnosprawność – Zagadnienia, Problemy, Rozwiązania, 1(46), 7–20.
8. Zasępa, E. (2017). Osoba z niepełnosprawnością intelektualną: Procesy poznawcze. Oficyna Wydawnicza Impuls. Zasępa, E. (red.). (2020). Niepełnosprawność intelektualna: Poznawanie i wspieranie. Wydawnictwo Akademii Pedagogiki Specjalnej.
9. Długołęcka, A. (2026). Niepełnosprawność fizyczna i zdrowie seksualne. W M. Beisert, M. Lew-Starowicz, & B. Grabski (red.), Seksuologia. Tom 1 (s. 487–499). PZWL Wydawnictwo Lekarskie.
10. Dykcik, W. (red.). (2001). Pedagogika specjalna. Wydawnictwo Naukowe UAM.
11. Girimaji, S. C., & Pradeep, A. J. V. (2018). Intellectual disability in International Classification of Diseases-11: A developmental perspective. Indian Journal of Social Psychiatry, 34(Suppl. 1), S68–S74.

Konwersatorium:

1. Bobińska, K., Pietras T., Gałecki P (red.) (2012). Niepełnosprawność intelektualna- etiopatogeneza, epidemiologia, diagnoza, terapia. Warszawa: PWN (r. 1,2,3)
2. Garbat, M. (2015). Historia niepełnosprawności. Gdynia: Novae Res (r. 1, 6.4, 9)
3. Majewski T. (1997). Psychologia niewidomych i słabowidzą cych. Lublin PWZN (r. 1,2,3)
4. Mikrut, A. (2019). Edukacja integracyjna czy włą czają ca? O prawie do edukacji w kontekście interpretacji terminologii Konwencji o Prawach Osób Niepełnosprawnych. Niepełnosprawność - Zagadnienia, Problemy, Rozwiązania, 4, s. 77-94.
5. Zalewska, M. (1998). Dziecko w autoportrecie z zamalowaną twarzą . Wydawnictwo Santorski. (wybrane fragmenty)
6. Howell, Melanie, Bradshaw, Jill and Langdon, Peter E. (2021) A systematic review of behaviour related outcome assessments for children on the autism spectrum with intellectual disabilities in education settings. Review Journal of Autism and Developmental Disorders, 8 . pp. 67-91. doi:10.1007/s40489-020-00205-y
7. I Didn’t Know People With Disabilities Could Grow Up to Be Adults”: Disability History, Curriculum, and Identity in Special Education Artykuł, PDF (2021)Teacher Education and Special Education The Journal of the Teacher Education Division of the Council for Exceptional Children 44(1):088840642199606 DOI: 10.1177/0888406421996069

Wykaz literatury uzupełniającej

1. Gilbert, A. (2010). Co wnosi nos? Nauka o tym, co nam pachnie. Warszawa: Wydawnictwo W.A.B.
2. Lewartowska-Bobkiewicz L. (2011), Niepełnosprawność intelektualna.
3. Diagnozowanie, edukacja i wychowanie, Gdańsk: Harmonia.
4. Obuchowska, I (1995). Dziecko niepełnosprawne w rodzinie. Warszawa: WSiP. Cz I.
5. Pisula E. (2007). Rodzice i rodzeństwo dzieci z zaburzeniami rozwoju. Warszawa: Wydawnictwo UW.
6. Sobolewska A. (2002). Cela. Odpowiedz na Zespół Downa. Warszawa: W.A.B.
7. Temple Grandin (1995). Byłam dzieckiem autystycznym. Warszawa: PWN

8. Vujicic N. (2012). Bez rą k, bez nóg, bez ograniczeń. Aetos Media
9. Marotto,M.L..Pettinicchio D., Lukk M. Working Differently or Not at All: COVID-19's Effects on Employment among People with Disabilities and Chronic Health Conditions, Art. PDF https://doi.org/10.1177/07311214211012018
10. Refilwe E. M.Shakila D. ,Juan B.(2021) Barriers to and facilitators of employment of persons with disabilities in low- and middle-income countries: A scoping review, ART. PDF doi: 10.4102/ajod.v10i0.833

Bilans godzinowy zgodny z CNPS (Całkowity Nakład Pracy Studenta)

Ilość godzin w kontakcie z prowadzącymi	Wykład	30
	Konwersatorium (ćwiczenia, laboratorium itd.)	15
	Pozostałe godziny kontaktu studenta z prowadzącym	
Ilość godzin pracy studenta bez kontaktu z prowadzącymi	Lektura w ramach przygotowania do zajęć	35
	Przygotowanie krótkiej pracy pisemnej lub referatu po zapoznaniu się z niezbędną literaturą przedmiotu	
	Przygotowanie projektu lub prezentacji na podany temat (praca w grupie)	30
	Przygotowanie do egzaminu	40
Ogółem bilans czasu pracy		150
Ilość punktów ECTS w zależności od przyjętego przelicznika		6